

Αρείου Πάγου: 1014/2003, Β2' Πολιτικό Τμήμα
Πηγή: Ε.Ν.Δ 31/03 σελ. 351

Ατύχημα εξ αφορμής της εργασίας.

Αποτελεί και η μετά την εκδήλωση της νόσου εξακολούθηση της παραμονής του ναυτικού στο πλοίο χωρίς να του παρέχεται η προσήκουσα ιατροφαρμακευτική περίθαλψη εφόσον η παράλειψη αυτή ως πρόσφορη αιτία επέφερε την επιδείνωση της υπάρχουσας ασθένειάς του.

Ναυτεργατικό ατύχημα. Έννοια. Αποτελεί και η ασθένεια, η οποία επήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής και είχε ως συνέπεια την ολική ή μερική ανικανότητα του ναυτικού προς εργασία εφόσον προκλήθηκε από το γεγονός αιφνίδιο και απρόβλεπτο και είναι άσχετη με την ιδιοσυστασία του οργανισμού του παθόντος και με τη βαθμιαία εξασθένηση και φθορά του λόγω της φύσης και του είδους της εργασίας και των συνδεόμενων με αυτή δυσμενών όρων.

Ατύχημα εξ αφορμής της εργασίας. Εκείνο που δεν αποτελεί άμεση συνέπεια της εκτέλεσης της εργασίας, συνδέεται όμως με αυτή αιτιωδώς. Αποτελεί και η μετά την εκδήλωση της νόσου εξακολούθηση της παραμονής του ναυτικού στο πλοίο, έστω και υπό κανονικές συνθήκες χωρίς όμως να παρέχεται σε αυτόν η προσήκουσα ιατροφαρμακευτική περίθαλψη είτε από αμέλεια του πλοιάρχου ή τρίτου είτε και χωρίς αυτήν και από οποιαδήποτε αιτία εάν η παράλειψη αυτή, ως πρόσφορη αιτία, επέφερε την επιδείνωση της υπάρχουσας ασθένειάς του, η οποία δια της παροχής της δέουσας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης τόσο υπό τη μορφή της άμεσης έναρξης της προσήκουσας θεραπευτικής αγωγής θα ήταν δυνατό ενόψει των σύγχρονων ιατρικών μεθόδων και μέσων να αποφευχθεί ή να περιορισθούν οι συνέπειές της.

Εκδήλωση ασθένειας ενώ το πλοίο βρισκόταν εν πλω, με δυνατούς πόνους και υψηλό πυρετό αντλιορού κατόπιν πολύωρης παραμονής του στο κατάστρωμα του πλοίου υπό δυσμενείς καιρικές συνθήκες κατά τη διάρκεια της εργασίας του. Παροχή πρώτων βοηθειών με χορήγηση αντιβιοτικών και αντιφλεγμονωδών φαρμάκων από τον πλοίαρχο, ο οποίος και τον έθεσε εκτός υπηρεσίας. Ο γιατρός που τον εξέτασε στο λιμάνι που έφθασαν, διέγνωσε εσφαλμένα, ψύξη και χορήγησε συμπληρωματική φαρμακευτική αγωγή. Επιδείνωση ασθένειας και περαιτέρω επιπλοκή της. Εισαγωγή του σε νοσοκομείο μετά την πολυήμερη παραμονή του στο πλοίο. Διάγνωση πυώδους ωτίτιδας και σοβαρής παράλυσης προσωπικού νεύρου αριστερά. Η οξεία ωτίτιδα προκλήθηκε από την ψύξη που υπέστη εξαιτίας της έκθεσης του ναυτικού επί πολλές ώρες σε δυσμενείς συνθήκες κατά τη διάρκεια της εργασίας του, οι οποίες συνθήκες ήταν γνωστές στο ναυτικό κατά την πρόσληψή του και σύμφυτες στη ναυτική εργασία. Η επιδείνωση της ασθένειας και η περαιτέρω επιπλοκή της από τη μη έγκαιρη και ενδεδειγμένη αντιμετώπισή της στο πλοίο δεν οφείλεται σε πταισίμα (δόλο ή αμέλεια) του πλοιάρχου ή των αξιωματικών του πληρώματος ούτε σε παραβίαση των διατάξεων ειδικών όρων ασφαλείας (άρθρο 10 του Β.Δ. 806/709 και άρθρο 45 του Δ/τος της 15/18-12-1836) αλλά στις αντικειμενικές εγγενείς στο ναυτικό επάγγελμα συνθήκες, οι οποίες κατέστησαν δυσχερή τη λυσιτελή αντιμετώπιση της νόσου. Δημιούργησαν συνθήκες παροχής εργασίας, οι οποίες προσέλαβαν μετά τον εκδηλωθέντα κλονισμό της υγείας του ναυτικού, το χαρακτήρα των ασυνήθων και εξαιρετικών, δηλαδή βίαιου συμβάντος. Αποζημίωση κ.ν. 551/15 λόγω πλήρους διαρκούς ανικανότητας.

Προεδρεύων: Δ. ΛΙΝΟΣ

Εισηγητής: Θ. ΤΖΕΜΟΣ

Δικηγόροι: Ι. Παληός, Κ. Μίγγος

Κατά τη διάταξη του άρθρου 1 ν.551/1915 "ατύχημα εκ βίαιου συμβάντος, επερχόμενον εις εργάτην ή υπάλληλον των εν τω άρθρω 2 εργασιών και επιχειρήσεων, εν τη εκτελέσει της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, παρέχει εις τα κατά τας διατάξεις του παρόντος νόμου δικαιούμενα πρόσωπα δικαίωμα αποζημίωσης απέναντι του κυρίου της επιχειρήσεως, εάν η

εις τον παθόντα εκ του ατυχήματος προελθούσα διακοπή της εργασίας διήρκεσε πλέον των τεσσάρων ημερών, εξαιρουμένης μόνον της περιπτώσεως καθ' ην ο παθών εκ προθέσεως προεκάλεσε το επελθόν ατύχημα". Κατά δε τη διάταξη του άρθρου 2 του ίδιου νόμου "εις την κατά το άρθρο 1 αποζημίωσιν υποχρεούνται:.... οι κύριοι επιχειρήσεων μεταφοράς δια γης ή ύδατος φορτώσεως, εκφορτώσεως και αποθηκεύσεως παντός είδους ...". Οι διατάξεις αυτές παρέμειναν σε ισχύ με το άρθρο 38 του ΕισΝΑΚ και κατά το άρθρο 66 του ΚΙΝΔ (ν.3816/1958) εφαρμόζονται και στα ατυχήματα των ναυτικών. Ως ατύχημα από βίαιο συμβάν, κατά την έννοια των προπαρατεθεισών διατάξεων, θεωρείται και η ασθένεια του εργαζόμενου η οποία επήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή εξ αφορμής αυτής και είχε ως συνέπεια την ολική ή μερική ανικανότητά του προς εργασία, εφόσον προκλήθηκε από γεγονός αιφνίδιο και απρόβλεπτο και είναι άσχετη με την ιδιοσυστασία του οργανισμού του παθόντος και με την βαθμιαία εξασθένηση και φθορά του, λόγω της φύσεως και του είδους της εργασίας και των συνδεομένων με αυτή δυσμενών όρων. Ως ατύχημα το οποίο επήλθε εξ αφορμής της εργασίας επίσης θεωρείται, κατά τις προαναφερθείσες διατάξεις, και εκείνο που δεν αποτελεί άμεση συνέπεια της εκτέλεσης της εργασίας, συνδέεται όμως με αυτήν αιτιωδώς.

Τέτοια περίπτωση ατυχήματος εξ αφορμής της εργασίας αποτελεί και η μετά την εκδήλωση της νόσου εξακολούθηση της παραμονής του ναυτικού στο πλοίο, έστω και υπό κανονικές συνθήκες, χωρίς όμως να παρέχεται σε αυτόν η προσήκουσα ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, είτε αυτό οφείλεται σε αμέλεια του πλοίαρχου ή τρίτου, ή και χωρίς αυτήν και μάλιστα από οποιαδήποτε αιτία, εάν η παράλειψη αυτή, ως πρόσφορη αιτία, επέφερε την επιδείνωση της υπάρχουσας ασθένειας του, η οποία άλλως, δια της παροχής της δέουσας ιατροφαρμακευτικής περιθάλψεως, τόσο υπό την μορφή της άμεσης, άλλως έγκαιρης ενάρξεως της προσήκουσας θεραπευτικής αγωγής, θα ήταν δυνατό, ενόψει των συγχρόνων ιατρικών μεθόδων και μέσων, να αποφευχθεί ή να περιορισθούν οι συνέπειες της.

Το Εφετείο, με την προσβαλλόμενη απόφασή του, δέχθηκε τα εξής και έκρινε ως ακολούθως: Με έγγραφη σύμβαση ναυτικής εργασίας ορισμένου χρόνου (6μηνιαίας διάρκειας), που καταρτίστηκε στον Πειραιά στις 13-5-1996 μεταξύ του ενάγοντος και εκπροσώπου της δεύτερης εναγόμενης, ο πρώτος προσλήφθηκε και στις 14-5-1996, ναυτολογήθηκε ως αντλιορός στο λιμάνι Φος της Γαλλίας στο με ελληνική σημαία πλοίο-δεξαμενόπλοιο «Ν.Κ», κυριότητας της πρώτης εναγόμενης ναυτιλιακής εταιρίας, αντί μηνιαίου, κλειστού, μισθού ύψους 730.000 δρχ. Με την, ως άνω, ειδικότητα υπηρέτησε ο ενάγων στο ανωτέρω πλοίο μέχρι τις 11-11-1996, οπότε και αποναυτολογήθηκε στο λιμάνι Φος της Γαλλίας λόγω ασθένειάς του. Ο ενάγων, που γεννήθηκε στις 11-2-1944, πριν την ναυτολόγησή του εξετάστηκε από γιατρό της δεύτερης εναγόμενης και βρέθηκε ικανός για την ανάληψη των καθηκόντων του στη συνέχεια υπέγραψε τη ναυτική σύμβασή του και ναυτολογήθηκε. Το πλοίο που προαναφέρθηκε εκτελούσε μεσογειακά ταξίδια, μεταφέροντας αργό πετρέλαιο μεταξύ λιμένων Β. Αφρικής και Ευρώπης. Η σύνθεση του πληρώματος ήταν πλήρης και απαρτιζόταν κυρίως από Έλληνες ναυτικούς και τα ταξίδια του πλοίου είχαν σύντομη διάρκεια ενόψει της περιορισμένης γεωγραφικής περιοχής, στην οποία εκινείτο αυτό. Μέχρι της 25-10-1996 όλα εξελισσόταν ομαλά και δεν είχε παρουσιασθεί κανένα πρόβλημα υγείας στον ενάγοντα. Κατά την ανωτέρω ημεροχρονολογία το πλοίο βρισκόταν αγκυροβολημένο στο ναυτικό σταθμό ΒΑΝΙΑΣ στο ΤΑΡΤΟΥΣ της Συρίας όπου φόρτωνε αργό πετρέλαιο. Ο ενάγων, κατά την ημέρα εκείνη, εργάστηκε συνεχώς, όπως και οι άλλοι ναυτικοί, επί πολλές ώρες, στο κατάστρωμα, επιβλέποντας τη φόρτωση με πετρέλαιο των 16 δεξαμενών-κυτών του πλοίου, ώστε αυτές να μην υπερχειλίσουν και προκληθεί ρύπανση στη θάλασσα. Οι καιρικές συνθήκες δεν ήταν ιδιαίτερα ευνοϊκές, υπήρχε σφοδρός άνεμος 7-8 μποφόρ και η θάλασσα ήταν τρικυμιώδης. Την επομένη, 26-10-1996 και ενώ το πλοίο ταξίδευε προς το επόμενο λιμάνι προορισμού του, ο ενάγων όταν προσπάθησε να σηκωθεί από την κλίνη του, ένιωσε δυνατούς πόνους στα πλευρά του και έντονο μούδιασμα στο πρόσωπό του και δυνατό ίλιγγο, του παρουσιάστηκε δε και υψηλός πυρετός. Οι πλοίαρχος και υποπλοίαρχος, που κλήθηκαν στην καμπίνα του διέγνωσαν ψύξη, την οποία απέδωσαν στην ως άνω κατά την εργασία του έκθεση του στις καιρικές συνθήκες της προηγούμενης ημέρας, του παρασχέθηκαν οι πρώτες βοήθειες και ο πλοίαρχος τον έθεσε εκτός υπηρεσίας μέχρι να

συνέλθει. Όμως, οι πόνοι και ο πυρετός συνεχίζονταν, παρότι ο ενάγων εξακολουθούσε να παραμένει κλινήρης και το πρωί της 29-10-1996 και ενώ το πλοίο βρισκόταν εν πλω, αυτός παρουσίασε πρήξιμο στην αριστερή πλευρά του προσώπου κάτω από το αριστερό αυτί. Προ της καταστάσεως αυτής της υγείας του, ο πλοίαρχος και ο υποπλοίαρχος, αφού συμβουλευτήκαν τον ιατρικό οδηγό του πλοίου, του χορήγησαν φαρμακευτική αγωγή, συνισταμένη σε αντιφλεγμονώδη χάπια BRAZAN 100 mg και αντιβιοτικά AUGMENTIN 625 mg ευρέος φάσματος 3 φορές την ημέρα και τον έθεσαν εκτός υπηρεσίας. Η φαρμακοληψία και αργία του ενάγοντος συνεχίστηκε και την επομένη ημέρα (30-10-1996), πλην όμως η υγεία του παρουσίαζε μικρή μόνο βελτίωση, γι' αυτό προγραμματίστηκε η εξέτασή του και από γιατρό με την αναμενόμενη άφιξη του πλοίου στο λιμάνι προορισμού CASTELLON της Ισπανίας. Πράγματι με την άφιξη του πλοίου στο άνω λιμάνι στις 18.30 της 31 Οκτωβρίου 1996, επιβιβάστηκαν οι τοπικές αρχές και γιατρός, ο οποίος, αφού εξέτασε τον ενάγοντα, διαπίστωσε ότι το πρήξιμο στο αριστερό αυτί προήλθε από ψύξη και συνέστησε φαρμακευτική αγωγή, μια ένεση ημερησίως για την ψύξη και μια ταμπλέτα για την υπέρταση. Ο γιατρός δε αυτός δεν συνέστησε την παλιννόστηση του ενάγοντος αλλά ούτε και ο τελευταίος ζήτησε την απόλυσή του. Την 1η, 2α και 3η Νοεμβρίου 1996 ο ενάγων παρουσίασε βελτίωση της καταστάσεώς του και εξακολούθησε να παραμένει εκτός εργασίας, ακολουθώντας τις οδηγίες του παραπάνω ιατρού. Ο επόμενος προορισμός του πλοίου ήταν το λιμάνι RAS LANUF της Λιβύης, για το οποίο αναχώρησε το πλοίο ολίγον μετά τα μεσάνυχτα της 3ης Νοεμβρίου 1996, χωρίς κάποια αλλαγή στην κατάσταση της υγείας του ενάγοντος. Στις 4 Νοεμβρίου ο ασθενής ναυτικός αισθάνθηκε πόνο στο αριστερό αυτί, χωρίς κάποια άλλη διατάραξη της υγείας του, γι' αυτό και την επομένη ημέρα (5 Νοεμβρίου), που το πλοίο προσέγγισε σε λιμάνι της Μάλτας για να πάρει πετρέλαιο, ο πλοίαρχος δεν τον απέλυσε αλλά ούτε και ο ναυτικός ζήτησε την απόλυσή του, αλλά συνέχισε ο ασθενής, ο οποίος εξακολουθούσε να παραμένει εκτός υπηρεσίας, την ως άνω φαρμακευτική αγωγή. Όμως, το πρωί της 6ης Νοεμβρίου και ενώ το πλοίο βρισκόταν εν πλω, ο ενάγων, ο οποίος συνέχισε να πονά στο αυτί, ζήτησε την παραίτησή του. Όμως ο πλοίαρχος, συναινούντος και του ενάγοντος, δεν τον απέλυσε στον ανωτέρω λιμένα της Λιβύης, στον οποίο το πλοίο έφτασε νωρίς το απόγευμα της ίδιας ημέρας (6 Νοεμβρίου) και αυτό, διότι θα ήταν δύσκολος ο επαναπατρισμός του, επειδή θα ήταν υποχρεωμένος να υποβληθεί στην ταλαιπωρία της οδικής μεταφοράς του από Λιβύη προς Αίγυπτο και εκείθεν αεροπορικώς στην Ελλάδα, λόγω του αεροπορικού αποκλεισμού των αεροδρομίων της Λιβύης από το EMPARGO των Ηνωμένων Εθνών. Έτσι ο ενάγων παρέμεινε στο πλοίο κλινήρης για να απολυθεί στο επόμενο ευρωπαϊκό λιμάνι προσέγγισης του πλοίου στο FOS της Γαλλίας. Την επομένη ημέρα (7 Νοεμβρίου) ο ενάγων αισθάνθηκε δυνατό πονοκέφαλο και ο πλοίαρχος του χορήγησε ανάλογα παυσίπονα και βιταμίνες για ενδυνάμωση του οργανισμού του, πλην όμως αυτός, άνευ αιτίας, αρνήθηκε να δεχθεί τα φάρμακα αυτά και συνέχισε μόνο την αγωγή που του είχε χορηγήσει ο πιο πάνω ιατρός. Στις 8, 9 και 10 Νοεμβρίου, η κατάσταση της υγείας του παρέμενε η ίδια, και η θεραπευτική αγωγή του συνεχίστηκε μόνο με τις ενέσεις που είχε συστήσει ο γιατρός επειδή ο ίδιος αδυνατούσε να πάρει άλλα φάρμακα γιατί αισθανόταν βάρος στο στομάχι. Τα μεσάνυχτα της 10ης Νοεμβρίου 1996, το πλοίο έφθασε στο FOS της Γαλλίας και αμέσως επιβιβάστηκε σ' αυτό ιατρός, ο οποίος, αφού εξέτασε τον ενάγοντα, διέγνωσε φλεγμονή στο αριστερό αυτί και λόγω της εξασθένισης του οργανισμού του διακομίστηκε με νοσοκομειακό όχημα σε τοπικό νοσοκομείο για παροχή ιατρικής βοήθειας, πριν από τον επαναπατρισμό του. Έτσι εισήχθη ο ενάγων στο νοσοκομείο "CENTRE HOSPITALIER DE MARTIGUES", όπου παρέμεινε νοσηλεύόμενος έως και 20-11-1996 και διαπιστώθηκε ότι πάσχει από "πυώδη ωτίτιδα αριστερά και σοβαρά (90%) παράλυση (πάρεση) προσωπικού νεύρου αριστερά", όπως έδειξε το ηλεκτρομυογράφημα. Του παρασχέθηκαν αντιβιοτικά για την πυώδη ωτίτιδα και κορτιζόνη για την παράλυση του προσωπικού νεύρου. Υποβλήθηκε ακόμη σε αξονικές τομογραφίες εγκεφάλου, λιθοειδών, οι οποίες ήταν αρνητικές. Ο ενάγων, ευθύς μόλις επέστρεψε στην Ελλάδα συνέχισε τη θεραπεία του επί πολλούς μήνες σε διάφορα νοσοκομεία και εξετάστηκε από διάφορους ιατρούς, οι οποίοι διέγνωσαν πάρεση αριστερού προσωπικού νεύρου με λαβυρινθική αταξία και υπακουσία αριστερά, συνεπεία έρπητος του γονατώδους γαγγλίου, έρπη προσώπου με προσβολή και της VIIης εγκεφαλικής συζυγίας (προσωπικού), βαριά υπολειμματική βλάβη

(παράλυση) προσωπικού νεύρου περιφερικού τύπου αριστερά, αγχώδη καταθλιπτική συνδρομή αντιδραστικού τύπου μετά από έρπητα του προσώπου με προσβολή προσωπικού νεύρου, παλιά κερατίτιδα εξ εκθέσεως και πάρεση προσωπικού. Ο διορισθείς πραγματογνώμων διέγνωσε, από την κλινική εξέταση του ενάγοντος, ότι σήμερα αυτός παρουσιάζει "βαριά πάρεση προσωπικού νεύρου, περιφερικού τύπου αριστερά, σημαντική υπακουσία αριστερά (ελάττωση της ακουστικής οξύτητας), αστάθεια βαδίσσεως, ως τέλος και αλλαγή προσωπικότητας με εκδήλωση αγχώδους καταθλιπτικής συνδρομής". Αναφέρει δε στην έκθεσή του ότι λόγω των άνω σημαντικών αναπηριών, είναι ανίκανος διαρκώς και ολικά για το επάγγελμα του ναυτικού και για οποιοδήποτε άλλο οικονομικά και κοινωνικά ισοδύναμο. Εκρίθηκε και από το ΝΑΤ, το οποίο στις 12-11-98 του χορήγησε σύνταξη ανικανότητας με ποσοστό αναπηρίας 67%, από την Ανωτάτη Ναυτική Υγειονομική Επιτροπή και από την Εθνική Ασφαλιστική. Ο ως άνω πραγματογνώμων, σε σχέση με τις ερωτήσεις που του υποβλήθηκαν πρωτοδίκως, αναφέρει στην παραπάνω έκθεσή του ότι ο προαναφερθείς έρπητας του γονατώδους γαγγλίου με προσβολή της 7ης εγκεφαλικής συζυγίας, εκδηλώθηκε στο έδαφος οξείας ωτίτιδας (οργανική νόσος) που λόγω της μη έγκαιρης και αποτελεσματικής αγωγής επιδεινώθηκε σε πυώδη ωτίτιδα. Η κλινική σημειολογία ήταν η κώφωση της ακουστικής οξύτητας, με πάρεση του αριστερού προσωπικού νεύρου περιφερικού τύπου με άλγος και λαβυρινθική αταξία, και εκδηλώθηκε κατά το χρονικό διάστημα από 29-10-96 έως 10-11-96. Παρατηρεί δε ότι ο ασθενής προσβλήθηκε από οξεία ωτίτιδα, που προκλήθηκε από την έκθεσή του στις βαριές κλιματολογικές συνθήκες-ψύχος, βροχή, άνεμος-και εκδηλώθηκε από 27-10-96 αλλιώς οπωσδήποτε από 29-10-96 και επιδεινώθηκε λόγω μη έγκαιρης και σωστής αντιμετώπισής της, ενόψει του ότι ο γιατρός που τον εξέτασε δεν έκανε σωστή διάγνωση, ενώ προηγουμένως είχε αντιμετωπιστεί εμπειρικά, χωρίς να γίνει προσφυγή σε ιατρό ή στον πρόχειρο ιατρικό οδηγό του πλοίου, με αποτέλεσμα να προκληθεί πυώδης ωτίτιδα με συνοδή καταβολή δυνάμεων και εξασθένηση του ασθενούς στο έδαφος της οποίας -οργανική νόσος - αναπτύχθηκε ο έρπητας. Καταλήγει δε στο συμπέρασμα ότι η κώφωση και η περιφερική παράλυση του ασθενούς οφείλονται στον έρπητα που εγκαταστάθηκε σε έδαφος πυώδους ωτίτιδας - λόγω μη έγκαιρης και σωστής αντιμετώπισης της ωτίτιδας επί του πλοίου - που προκλήθηκε λόγω των συνθηκών εργασίας του ασθενούς στο πλοίο. Όμως, όπως αποδείχθηκε, με βάση τα συμπτώματα που είχε εκδηλώσει ο ασθενής ναυτικός στον πλοίαρχο μέχρι τις 29-10-96, δηλαδή δυνατό πόνο και έντονο μούδιασμα στο πρόσωπο, δυνατούς πόνους στα πλευρά και πρήξιμο στην αριστερή πλευρά του προσώπου, ο τελευταίος, παρά την άμεση προσφυγή του στον ιατρικό οδηγό του πλοίου, δεν ήταν δυνατόν να διαγνώσει άλλη, πλην της ψύξεως, ασθένεια, ενόψει και της εκθέσεως του ενάγοντος στις πιο πάνω δυσμενείς κλιματολογικές συνθήκες, διάγνωση η οποία, άλλωστε, επιβεβαιώθηκε, μετά δύο ημέρες (31-10-96), και από τον εξετάσαντα τον ενάγοντα στην Ισπανία γιατρό. Αλλά και μετέπειτα ο πλοίαρχος, ακόμη και στις 4-10-1996 που ο ναυτικός αισθάνθηκε πόνο στο αριστερό αυτί, δεν μπόρεσε να διαγνώσει οποιασδήποτε μορφής ωτίτιδα, γιατί ήδη είχε βελτιωθεί η υγεία του τελευταίου λόγω της συνεχώς παρεχομένης σ' αυτόν φαρμακευτικής αγωγής, αλλά και διότι ο γιατρός που είχε εξετάσει τον ενάγοντα δεν είχε αναφερθεί, έστω και υποθετικά στην πάθηση αυτή. Ούτε βέβαια θα μπορούσε ο πλοίαρχος να έχει πλείονες ιατρικές γνώσεις από τον εξετάσαντα τον ενάγοντα στην Ισπανία γιατρό, ώστε να προέβλεπε την αναστροφή της βελτιωτικής πορείας της καταστάσεως της υγείας του και μάλιστα λίγες μέρες πριν την προσέγγιση του πλοίου στο πιο πάνω λιμάνι FOS της Γαλλίας στις 10-11-1996. Πολύ δε μάλλον να διαπιστώσει την εγκατάσταση έρπητος, αφού τα άλγη του ενάγοντος δεν συνοδεύονταν με δερματικό εξάνθημα. Αντίθετα, κατά τον τεχνικό σύμβουλο η πυώδης ωτίτιδα, δηλαδή φλεγμονή του έξω και μέσου ωτός οφείλεται σε μικρόβιο και κατ' αυτόν οι συνθήκες εργασίας δεν έπαιξαν ρόλο στην εμφάνιση της ωτίτιδας. Παρατηρεί δε ότι από 29-10-96 έως 10-11-96 που ο ασθενής βρισκόταν στο πλοίο, του χορηγήθηκαν αντιβιοτικά, τα οποία βελτίωσαν την κατάστασή του και καταλήγει ότι ο ναυτικός υπέστη πυώδη ωτίτιδα μικροβιακής αιτιολογίας, ότι η μείωση της ακουστικής οξύτητας οφείλεται στην ωτίτιδα και ότι η βαριά μορφή παραλύσεως του προσωπικού νεύρου πιθανόν να οφείλεται σε ιό. Όμως, η επιστημονική αυτή κρίση δεν ελέγχεται πειστική διότι και μεν η φλεγμονή οφείλεται σε μικρόβιο (το οποίο ο τεχνικός σύμβουλος δεν κατονομάζει) πλην, από τις λοιπές αποδείξεις προέκυψε ότι η ψύξη

του αυτιού οπωσδήποτε μπορεί να προκαλέσει τις κατάλληλες συνθήκες (υπερβολική έκκριση κυψελίδας και υγρών, αύξηση της θερμοκρασίας κ.λ.π.) για την εμφάνιση και ανάπτυξη μικροβίων που μολύνουν (φλεγμαίνουν), με το πύον που σχηματίζεται, στην εσωτερική και εξωτερική περιοχή του αυτιού. Συναφώς, ο ισχυρισμός των εναγομένων ότι η ασθένεια του ενάγοντος οφείλεται σε προϋπάρχουσα χρόνια ωτίτιδα δεν αποδείχθηκε βάσιμος, διότι κανείς γιατρός ή ιατρικό πιστοποιητικό δεν αναφέρει ότι ο ασθενής έπασχε από χρόνια ωτίτιδα για να τεκμηριωθεί η τυχόν σχέση της με την πυώδη ωτίτιδα, που εμφάνισε εν συνεχεία ο ασθενής, πολύ δε περισσότερο που πριν ναυτολογηθεί ο ενάγων υποχρεωτικά εξετάστηκε από γιατρό στα μάτια και τα αυτιά προς διαπίστωση της επιβαλλόμενης για το ναυτικό επάγγελμα καλής οράσεως και ακοής. Τέλος, όπως επισημαίνει ο πραγματογνώμων, η φράση στο από 20-11-96 πιστοποιητικό του πιο πάνω Νοσοκομείου της Γαλλίας ότι ο ενάγων "... είχε και έχει πάντα πόνους που μαρτυρούν την ιογενή προέλευση της προσωπικής του παράλυσης...", αναφέρεται ότι ο ασθενής προσήλθε με άλγη στο νοσοκομείο και τη δεδομένη χρονική στιγμή που γράφονταν το άνω πιστοποιητικό εξακολουθούσε να έχει άλγη, τα οποία μαρτυρούν την ιογενή προέλευση της παραλύσεως. Ενώ η τοποθέτηση που αναφέρεται στην έκθεση του Γάλλου ακτινολόγου για πιθανή χρόνια ωτίτιδα, δεν είναι κλινική εκτίμηση, ούτε προκύπτει από κάποιο ιατρικό πιστοποιητικό. Αλλά και ο τεχνικός σύμβουλος είναι πολύ προσεκτικός εν προκειμένω, αφού αναγράφει στην έκθεση του επί λέξει "... επιπλέον εάν πράγματι ο ασθενής έπασχε από χρόνια ωτίτιδα αυτό θα ήταν ένα προκλητικό αίτιο". Συνεπώς, μετά από όλα αυτά, γίνεται φανερό ότι η οξεία ωτίτιδα προκλήθηκε στον ενάγοντα από την ψύξη που υπέστη αυτός εξαιτίας της εκθέσεώς του επί πολλές ώρες σε δυσμενείς καιρικές συνθήκες κατά τη διάρκεια της εργασίας του, οι οποίες όμως συνθήκες εργασίας (πραγματοποίηση αυξημένων ωρών υπερωριακής απασχόλησης και δυσμενείς κλιματολογικές συνθήκες-βροχή, ψύχος, δυνατός αέρας κ.λ.π.) ήταν γνωστές σ' αυτόν κατά την πρόσληψή του, γι' αυτό άλλωστε και συμφώνησε πάγια υπερωριακή αμοιβή, αλλά και σύμφυτες στη ναυτική εργασία, όπως ο ίδιος άλλωστε παραδέχτηκε κατά την ένορκη εξέταση του στις 29-5-1998 ενώπιον της Λιμενικής Αρχής. Στη συνέχεια όμως επιδεινώθηκε η κατάσταση της υγείας του και επεπλάκη από τη μη έγκαιρη και ενδεδειγμένη αντιμετώπισή της στο πλοίο, η οποία, κατά τα ανωτέρω αποδειχθέντα, δεν οφείλεται σε κάποιο πταίσμα (δόλο ή αμέλεια) του πλοιάρχου ή των αξιωματικών του πληρώματος, ούτε σε παραβίαση των διατάξεων των όρων ασφαλείας των εργαζομένων επί πλοίων, τηρητέων κατά τις ειδικές περί αυτών διατάξεις του άρθρου 10 του Β.Δ. 806/1970 αλλά και του άρθρου 45 του Δ/τος της 15/18-12-1836 περί Αστυνομίας της Εμπορικής Ναυτιλίας, οφείλεται όμως στις πιο πάνω αντικειμενικές εγγενείς στο ναυτικό επάγγελμα συνθήκες και συγκεκριμένα στην πλημμελή εξέταση του ναυτικού από το γιατρό στην Ισπανία και την ως εκ τούτου μη σωστή αντιμετώπιση της καταστάσεως της υγείας του, από την έλλειψη επαρκών ιατρικών γνώσεων του πλοιάρχου και από τις σχεδόν αδύνατες συνθήκες παλιννόστησης του ασθενούς στο πιο πάνω λιμάνι της Λιβύης, οι οποίες συνθήκες κατέστησαν δυσχερή τη λυσιτελή αντιμετώπιση της νόσου, η οποία άλλως με την παροχή της προσήκουσας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, θα ήταν δυνατόν, ενόψει των σύγχρονων ιατρικών μεθόδων και μέσων, να αποφευχθεί και δημιουργήσαν έτσι συνθήκες παροχής εργασίας, οι οποίες, καίτοι πρότερον ήσαν κανονικές, προσέλαβαν, μετά τον εκδηλωθέντα κλονισμό της υγείας του εργαζομένου, το χαρακτήρα των ασυνήθων και εξαιρετικών, δηλαδή του βίαιου συμβάντος.

Με τους πρώτο, δεύτερο και τρίτο λόγους αναιρέσεως προβάλλονται αιτιάσεις κατά της προσβαλλόμενης αποφάσεως εκ των αριθ. 1 και 19 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ, συνιστάμενες στο ότι α) το Εφετείο παραβίασε την ουσιαστικού δικαίου διάταξη του άρθρου 1 του ν. 551/1915, β) η προσβαλλόμενη απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση γιατί δεν αιτιολογεί διόλου ή επαρκώς σε τι συνίστατο η πλημμελής εξέταση του ναυτικού από γιατρό στην Ισπανία και τι επιρροή είχαν στην εξέλιξη της νόσους του οι ανεπαρκείς ιατρικές γνώσεις του πλοιάρχου ή η παραμονή του στο πλοίο εκτός καθηκόντων μέχρι την άφιξη του τελευταίου στο λιμάνι Φος της Γαλλίας, τι θα απέτρεπε την παραπέρα επιδείνωση της υγείας του ναυτικού και με ποιο τρόπο-ακόμη και αν δεν μεσολαβούσαν οι εγγενείς στο ναυτικό επάγγελμα συνθήκες - θα είχε διαφορετική - ευνοϊκή κατάληξη η κατάσταση της υγείας του

αναιρεσιβλήτου και γ) δεν διαλαμβάνεται στην προσβαλλόμενη αν η τελική κατάσταση της υγείας του αναιρεσίβλητου βρίσκεται σε αιτιώδη συνάφεια με τις αυθαιρέτως προσδιοριζόμενες ως "αντικειμενικές εγγενείς στο ναυτικό επάγγελμα συνθήκες" χωρίς να εξειδικεύεται κατά ποιό τρόπο θα ήταν διαφορετική η εξέλιξη της ασθένειας του αναιρεσιβλήτου αν αυτός μετήγετο ενωρίτερα σε νοσοκομείο ή αποναυτολογείτο από λιμάνι της Λιβύης ή δεν εξεταζόταν πλημμελώς από τον ιατρό επί του πλοίου. Με βάση όμως τις παραδοχές που προεκτέθηκαν και την προαναφερθείσα αιτιολογημένη κρίση του το Εφετείο δεν παραβίασε ευθέως ή εκ πλαγίου την ουσιαστικού δικαίου διάταξη του άρθρου 1 του ν.551/1915, γιατί διέλαβε σαφείς, επαρκείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες σε τι συγκεκριμένως συνίστατο η πλημμελής εξέταση του ενάγοντος από τον ιατρό της Ισπανίας που είχε επιρροή στη δυσμενή εξέλιξη της νόσου του, για το πως θα απετρέπετο η παραπέρα επιδείνωση της υγείας του τελευταίου, για το ποιες ήσαν οι ειδικότερες ενέργειες και παραλείψεις του πλοιάρχου που βρίσκονται σε αιτιώδη συνάφεια με την χειροτέρευση της υγείας του ανωτέρω αναιρεσίβλητου και τα γεγονότα που καθιστούσαν αδύνατη την παλλινόστηση του ναυτικού από λιμάνι της Λιβύης. Συνεπώς οι ανωτέρω τρεις λόγοι αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι [...].